

גליון תשצ"ג (שנה י"ז)

פרשת כי תשא תש"פ

מדוע לחלל שבת על חולה מותר ולהתפלל על חולה אסור בשבת?

הנה החתם סופר בדרשות ח"א בדרוש לשבת תשובה ד' כ"ה ע"א מקשה קושיא נפלאה: איתא בחז"ל שבת י"ב ע"מ ב' המבקר חולה בשבת לא יתפלל להדיא ה' ישלח רפואה שלימה אלא יכולה היא שתרחם פיירוש זכות השבת כדאי שתרחם בלי תפלה, וקשה א"כ גם שום רפואה לא יעשה בשבת כי יכולה היא שתרחם ואנן קימ"ל אפילו ספק פיקוח נפש דוחה שבת.

ומתרץ: כי חיי העולם הזה לא נתנה ביד המצות רק חיי העוה"ב אבל חיי העוה"ז כתיב וחי בהם ולא שימות יומא פ"ה ע"ב אך הפרש יש חיי העוה"ז הנתלים במעשה אדם לעסוק ברפואות והצלות וכדומה אין לו לומר זכות המצוה תגן אלא יעסוק במנהגו של עולם, אך רפואה והצלה התלוי בידי הקדוש ברוך הוא כגון להתפלל אל ה' שירפא החולי אף על פי שגם זה בדוק ומנוסה שה' אלקינו קרוב לקוראיו, מ"מ כיון שאנו מבקשים מהשי"ת נאמר יכולה שבת שתרחם.

ובציץ אליעזר חלק י"ד סימן מ"ח כתב להסביר את דברי החתם סופר: בדרכי הרפואה ישנם ב' דרכים, הדרך האחד היא הבקשה מרופא כל בשר שישלח דברו וירפאהו, והדרך הב' היא במעשה אדם שהתורה נתנה רשות לעסוק ברפואות ולרפא לרפא, ולכן הדרך הא' שהיא התפלה לד' והתמימות לבקש רחמי שמיא מכיון שזוהי עסיקה שלא בדרך מנהגו של עולם אלא למעלה מזה, בצפיה לדרך נסי, לכך בזה בהגיע שבת קודש צריך לומר זכות המצוה תגן ויכולה שבת שתרחם, והשבת היא שתמלא מקום התפלה והזעקה, אבל הדרך הב' שהיא עסיקה במנהגו של עולם, ובאה היא באשר אין הדור או הדורות ראויים לכך וכפי שהרמב"ן שם קורא להתעסקות זאת בשם שהשם הניחם למקרי הטבעים, ולכן אין לומר בעסיקה ברפואות והצלות כגון אלה כי זכות המצוה תגין, אלא יעסוק בזה במנהגו של עולם - כפי שהורשה לכך ואפילו ספק פקו"ג ג"כ דוחה שבת.

מדוע פיקוח נפש דוחה שבת ולא אמרינן שהמצוה בעידנא דעסיק בה

יגין שלא יהא לו נזק?

בפרשתן ל"א ט"ז ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת.

בגמ' יומא פ"ה ע"ב ילפינן מכאן לחד מ"ד דפיקוח נפש דוחה שבת.

הנה בתפארת שלמה בפרשת משפטים כתב על הפסוק "רק שבתו יתן ורפא ירפא" נראה לרמז גודל מעלת יום השבת קודש אשר הוא צנור כל השפעות וטובות הכלולים בגוף ובנפש והוא מרפא לכל הענינים כמ"ש שומר שבת מחללו אפילו ענ"ג מחול לו וז"ש "ובשביעי"ת יצא לחפשי חנם" בשביעית רמז בו אותיות שב"ת, וכותב התפארת שלמה עוד פירוש על רק שבתו יתן ורפא ירפא, עפ"י מה שכתב במשנה שבת "כל האוכלין אוכל אדם לרפואה בשבת" דהכוונה שמכל המאכלים שהאדם אוכל בשבת יכול להשיג רפואה, כי שורש הרפואה נעשה בש"ק ע"י יחודי העולמות העליונים בכוונת האכילה, לכן שבת הוא מלזעוק ורפואה קרובה לבא, וזה גם כן הרמז רק שבתו יתן ע"י קדושת אכילת השבת ורפא ירפא.

מעדני אשר: לפי זה הסברתי שזה הכוונה בפסוק בפרשתן ושמרו בני ישראל את השבת, שהשבת קודשת שומרת ומגינה על ישראל.

יש להקשות: אמאי דוחה שבת נימא דזכות המצוה שישמור שבת יגין עליו שלא תאונה אליו רעה, א"כ להיפך שלא יחלל שבת, ולא יהונה לו כל רע, כך מקשה בספר הגהות מהרש"ם יומא פ"ה ע"ב.

ומתרץ: היכא דשכיח היזקא שאני ואין המצוה מגין, וכאן הוא כבר חולה הויה בכלל שכיח היזקא ולא מהני זכות המצוה, לכן מותר לחלל שבת, כך מתרץ בהגהות מהרש"ם יומא פ"ה ע"ב.

גליון זה נודב ע"י
 האשה החשובה מרת גוטמן תחי'
 ובניה הרבנים החשובים
 עתירי מעש ורב פעלים מופלגים בתורה וחסד
 שמם הטוב הכל מפארים בהילולים האחים הדגולים האישים הנכבדים
 רבי שלמה צבי שליט"א מח"ס דברי שלמה
 רבי ישראל נח שליט"א
 לעילוי נשמת בעלה - אביהם
 האי גברא רבה ויקירא
 אוד מוצל מאש, מחסידי קמאי הסתופף בצל גדולי הדורות, עתיר העשיה ורב פעלים
 עמד לימין צדיק כ"ק מרן בעל הדברי יציב זי"ע עשרות בשנים וכן לימין כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א
 הרבני הרב משה דוד גוטמן בן הרב שלמה ז"ל
 נלב"ע כ"ד אדר ב' תשע"ט
 הונצח לרגל היארציט הראשון ת.נ.צ.ב.ה.

בפרשתן ל"א ט"ז ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת.

יש לחקור האם יש חיוב או מצוה לצפות באמצע השבוע לשבת קודש או דילמא ליכא שום מצוה בזה.

הנה בחזקוני בפרשתן כתב ושמרו בני ישראל ישמרו ויצפו כל ימי השבוע איזה יום בהם תהיה יום השבת לתקן כל צרכיהן ביום הששי כדי לעשותה כהלכתה ולא תהא מחוללת, א"כ לפי דבריו אין ענין אלא כדי שלא יחולל השבת.

אבל בפרשת ואתחנן כתב החזקוני פרק ה' שמור את יום השבת לשון ואביו שמר את הדבר המתן מבעוד יום מתי תבא שבת לקדשו כדר' ינאי שהיה מתעטף ואומר בואי כלה בואי כלה.

וכן כתב הרמב"ם הלכות שבת פרק ל' איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת א ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך.

וכן באור החיים הקדוש בפרשתן על פסוק הנ"ל כתב באחד מהפרושים על דרך אומרם בראשית ל"א ו"א ואביו שמר את הדבר פירוש ממתין ומצפה מתי יבא, והכונה בזה לצוות שלא יהיה השבת כדבר טורח לצד מניעת מלאכת הרצון ומצוא החפץ אלא צריכין לשמוח בו בשלימות הרצון וחפץ בדבר ותמיד יהיה ממתין ומצפה מתי יבא.

האם המאכלים של שבת יש להם ברכה מיוחדת שנשארים טריים

כמו שבישלו את זה היום?

הנה בבני יששכר מאמרי השבתות מאמר ג' אות י' "מאכלי שבת, הגם שמאכלים כאלו הטמונים מיום אתמול מזיקים לגוף בימות החול, כיון שהם נטמנים לשבת, שורה בהם הברכה שיהיו מבושמים, וטעמם כמעדני מלכים ערבים לנפש ולגוף, ומי שהוא מאמין לדברי חכמים יבחיץ ג"כ בחוש הנראה לעין, בכל איש הישראלי אפילו החלושי כח" וכו', ובוזה מפרש דברי המדרש בראשית י"א ד' ר' אליעזר ב"ר יוסי אמר מפני האיסטניס ברכו במטעמים", דהיינו "מי שבימות החול איסטניס ואינו יכול לסבול חמין הטמונים מיום אתמול ובטבעו מזיקים לו מאכלים כאלה, בשבת לא ידאג על זה יאכלו ענווים וישבעו".

וכן בספר זכרון טוב להרה"ק מנעשכיו זי"ע עניני מאכל אות ג' כתב שהחיוב לאכול מאכלי שבת גורם רפואה.

איזה מהשלש דרכים שאפשר לשמור שבת מעולה?

יש ווארט נפלא מהרה"ק רבי יוחנן מקרלין זצ"ל דאיכא ג' סוגי אנשים איך הם שומרים שבת, יש דשובת ממלאכה, אבל אינו מענג את השבת ויש שמענג את השבת, ויש שמקדשו בתורה ובתפילה, ושלשתן מרומזו ישמחו במלכותך "שומרי שבת" ו"קוראי עונג", "עם מקדשי שביעי" "כלם ישבעו ויתענגו מטובך" ובשביעי רצית בו וקדשתו, אומר המסדר התפילה כולם ישבעו ויתענגו מטובך, אבל בשביעי רצית בו וקדשתו, הקב"ה מתרצה ויש לו התענוג הכי גדול זה מזה שמקדש את השבת.

ולא הראה לו מטבע רגילה?

בפרשתן ל' י"ג זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל.

ובגמ' ירושלמי שקלים פרק א', מובא ברש"י אמר רבי מאיר כמין מטבע של אש הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו זה יתנו כזה יתנו.

יש להקשות: מדוע הראה הקב"ה למשה רבינו מטבע של אש למחצית השקל ולא הראה לו מטבע רגילה, כך מקשה בנועם אלימלך בפרשתו, וכן בבעל שם טוב, וכן בכתב סופר, וכן באוהב ישראל בפרשת שקלים.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ משל באיש אחד שלמד אצל צורף אומנתו, ואחר שלמדו האומנות רשם לו ברשימה סדר האומנות ולא רשם שישים גחלת של אש בתחילת המלאכה, כי הוא העיקר ואין צריך להזכירו, והוא טעה בזה וסבר וכו', והנמשל מובן, כי העיקר כשיש ניצוץ אש להתלהב, כך כתב הבעל שם טוב על התורה. וכן כתב בכתב סופר בפרשתן שלכן דווקא חצי להראות שהנתינה זה רק חצי העיקר התלהבות ולכן הראה לו דווקא מטבע של אש.

ב. שיתנהגו עם כספיהם כזה שהוא אש מתחת כסא הכבוד דאש שורף ואש מחמם, דהיינו אם חס וחלילה מתנהג בכספו שלא כהוגן אז שורפתו, ואם מתנהג כשורה בצדקה בלב שלם וגמילות חסדים אזי המצוה הזאת מגעת עד כסא הכבוד ומחמתו מגיע לעונג רב בזה ובבא, כך כתב הרה"ק בעל הנועם אלימלך שיומא דהילולא שלו חל השבוע.

ג. טבע האש שהיא קופצת מלמטה ומלמעלה למטה, ולכן ה' המטבע של אש, לרמז שאף שירדו ממדרגתם ע"י חטא העגל, מ"מ עדיין יכולים הם לעלות למעלה בחזרה למדרגתם הקודמת, כך כתב באוהב ישראל על התורה פרשת שקלים.

ד. שמעתי ממורי ורבי כ"ק האדמו"ר מצאנז שליט"א הדכונה שצריך לתת צדקה במסירות נפש וזה הכוונה במה שהראה לו הקב"ה דווקא מטבע של אש דרומז על מסירות נפש.

ה. ע"פ מה דאיתא בגמ' תענית ז' א' על הפסוק ירמיה כ"ג הלא כה דברי כאש, למה נמשלו דברי תורה לאש, מה אש אינו דולק עץ יחידי אף דברי תורה אינם מתקיימים ביחידות, חזינן דמאש ילפינן דלבד אי אפשר, לכן הראה לו הקב"ה מטבע של אש שתסתכל כמו שאש אינו דולק יחידי כך אדם אינו דולק יחידי לכן דוקא צריך מחצית להורות שבלי השני אי אפשר לכלום, מעדני אשר.

מערכת
"קול המעדנים"

ניתן לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה ואגדה
שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחול

במספר **079-5702714**
וכן קול הלשון ישיר **073-2951280**

ליהודים היתה אורה "אורה זו תורה" מגילה ט"ז ע"מ ב'
אפשר כבר לשמוע חלק מהדרשות שנאמרו בשבוע אחרון

ישיבת גדולה מחנובקא בעלזא בני ברק בניהמ"ד החדש
ישיבת תולדות אברהם יצחק ירושלים
ישיבת ביאלא לונגנו בני ברק
ישיבת גדולה קודינבו בני ברק
בית המדרש סאטמר בית שמש

מעמד סיום מסכת ברכות קהילת ערלוי אשדוד
שולח"ט כ"ק האדמו"ר מספינקא גדי גד שליט"א בני ברק
משתה היין בראשות הגה"צ חיים צבי מייזליש שליט"א בהיכל ישיבת סאטמר בני ברק

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון ידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

על הפרשה

- א [צ"ע]. בגמ' נדרים [ל"ח א'] ויתן אל משה - א"ר יוחנן, בתחלה היה משה לומד תורה ומשכחה עד שנתנה לו במתנה, שנאמר ויתן אל משה, מדוע משה היה לומד ושוכח.
- ב [חידה]. הרחק משכן וחבר רע, מתי כן צריכים אנו להתחבר לרשע ולומדים זאת מן הפרשה.
- ג [חידה]. איזה דין האור החיים נקט בפרשתנו שלא להלכה למעשה.
- ד [חידה]. המקור בפרשה לנטילת ידים לתפילה.

~מדור ידיעת ההלכה~

- ה [שאלה] - פריסת ניילון על כביסה, חידוד. בשבת בצהרים החל לרדת גשם. לגב' גרין ולגב' באום שכנתה, בגדים תלויים על חבלי הכביסה. גב' גרין וגב' באום לקחו כל אחת יריעת ניילון, ופרסו אותה על חבלי הכביסה כדי להגן על הבגדים מהגשם. לגב' גרין מותר לעשות זאת ולגב' באום אסור. מדוע? (יריעות הניילון זהות, מצב וכמות הבגדים התלויים זהה, צורת הנחת הניילון על החבלים זהה)
- ו [שאלה] - כיור שנסתם, חידוד. בבית משפ' ויידר נוצרה בליל שבת סתימה בצינור היוצא מן הכיור. הסתימה הייתה סתימה גמורה והיא לא אפשרה את שטיפת הכלים לצורך סעודת יום השבת. מקרה זהה קרה בליל שבת בבית משפ' גורן. לרב ויידר מותר לקחת משאבת גומי (פומפה) ולפתוח את הסתימה בצורה שההלכה מתירה לעשות זאת, לרב גורן אסור לפתוח את הסתימה. מדוע? (אתה סתימה, אותו כיור)
- ז [שאלה] - קורי עכביש. גבאי בית המדרש ראה בשבת שהמנקה לא ניקה את קורי העכביש מקירות בית המדרש. האם מותר לו לקחת מטאטא ולהסיר את קורי העכביש בשבת?
- ח [שאלה] - הוצאת קוף. קוף חדר לידו של ר' בנימין בשבת. ר' הלל שהוא חובש בעל ניסיון, העריך שהוצאת הקוף תגרום בוודאות להוצאת דם. האם מותר להוציא את הקוף בשבת? (ר' בנימין מוגדר ככריא ואין כל סכנה לא לו ולא לידו, הקוף גורם לו רק צער).
- ט [שאלה] - הורדת כביסה. הגב' דויטש תלתה ביום שישי בבוקר כביסה לייבוש. בכניסת השבת הכביסה הייתה לחה (אך לא ברת סחיטה). בשבת בצהרים החל לטפטף גשם, א. האם מותר לגב' דויטש להוריד את הכביסה כדי שלא תרטב, כי היא זקוקה לה למוצאי שבת? ב. האם לכתחילה היה על הגב' דויטש להוריד את הכביסה לפני כניסת שבת משום מראית עין (חבלי הכביסה פונים לרחוב)?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידבקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 - 9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח תשובות מוקלד במייל כך כי זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ה ניסן

איך אמרינן בגמ' שמי שאינו נותן צדקה מרויח הרי מקבלים הכל בחזרה?

בפרשתן כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' וגו'.

איתא בבעל הטורים בפרשתן על פסוק הנ"ל ונתנו, אם תקראנה למפרע יהיה גם כן ונתנו. לומר לך מה שאדם נותן לצדקה יחזור אליו, ולא יחסר לו בשביל זה כלום.

וכן כתב בשולחן ערוך יורה דעה הלכות צדקה סימן רמ"ז ס"ק ב' לעולם אין אדם מעני מן הצדקה, ולא דבר רע ולא היזק מתגלגל על ידה, שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום ישעיה ל"ב י"ז.

הקשה לי היניק וחכים הילד אהרן צבי בינדר נ"ו בנו של ידידנו הרה"ג משה אליעזר שליט"א מבית שמש קושיא נפלאה שהקשיתי את זה להרבה דינים ורבנים והשתוממו מהקושיא: איתא בגמ' ב"ק נ"ו עמוד ב' איתמר שומר אבידה רבה אמר כשומר חנם דמי, רב יוסף אמר כשומר שכר דמי, רבה אמר כשומר חנם דמי, מאי הנאה קא מטי ליה, רב יוסף אמר כשומר שכר דמי, בההיא הנאה דלא בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי כשומר שכר, והקשה לי הנ"ל כיון שמקבל הכל בחזרה מה מרויח מזה שאינו צריך לתת צדקה, הרי מקבל הכל בחזרה, וזה באמת הסברא של רבה שאינו מרויח כלום כיון שמקבל הכל באמת בחזרה אבל סברת רב יוסף קשה להבין.

מענדי אשר: אפשר שסוף סוף אדם שמוציא עכשיו מזומן ואח"כ מקבל בחזרה אולי ההנאה על זה שאינו צריך להוציא עכשיו, וכעין שכתב הריטב"ר סוכה ל"א דלכן אמרינן בגמ' מצות לאו ליהנות ניתנו אע"ג דמקבל שכר על זה מ"נ עכשיו אין לו מזומן וצ"ע.

והנה בביאור על ספר המצוות לרס"ג להרב פערלא עשין עשה כ"ה הקשה על שיטת הרמב"ן בפרשת ראה דמי שחושב כשנותן צדקה שהוא מפסיד, איך אמרינן בגמרא ב"ק נ"ו ע"מ ב' דשומר אבדה כש"ש דמי משום דלא בעי למיתב פרוטה לעניא, ואפילו רבה דאמר כש"ח דמי לא פליג אלא משום דלא שכיחא עיין שם ולהרמב"ן ז"ל היכי שייך בזה שכר ורויח, כיון דמוזרה ועומד בלאו דאורייתא שלא לחשוב אותה פרוטה שנותן לעני להפסד. אלא אדרבה חייב להיות נתינתה חשובה בעיניו כשכר ותועלת לעצמו ותוספות בממונו, ואם חשב אותה להפסד הרי הוא עובר בלאו, ואם כן אדרבה מאי דלא יהיב פרוטה לעניא נמצא נפסד, שאם יחשב זה לשכר נמצא דכשנותן חשיבא ליה פסידא. והרי יש בזה איסור לאו דאורייתא והיכי נימא דמשום שכר זה דלא יהיב פרוטה לעניא יהא דינו כשומר שכר.

והחיד"א בספרו פני דוד בפרשתן כותב דבר נפלא על דברי הבעל הטורים וז"ל רבינו בעל הטורים בפרפראותיו כתב ונתנו גם למפרע ונתנו כי מה שיתן יותן לו מאת ה'. ואפשר לרמוז במאי דתנן היו כעבדים המשמשים את הרב שלא ע"מ לקבל פרס. והתוס' פ"ק דר"ה רמו לה מירמא אדתניא התם האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאזכה לעה"ב ה"ז צדיק גמור. והרב מהר"ש פרימו פריק לה דמתני' איירי בגוף המצות אבל אם מוסיף בדבר שאינו חייב התוס' שרי לומר בשביל שאזכה לעה"ב ולחיי בני וכיוצא, דייקא נמי דקתני סלע זו לצדקה דכבר יצא י"ח צדקה כראוי לו והוא סול"ע סלע זו ע"מ וכו', וזה רמז ונתנו ואם אחר ונתנו עוד יוסיפו ונתנו דבר שאינו חייב אז מצי למימר שאזכה לעה"ב וזהו איש כופר נפשו דבתוספת שרי.

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח"ת תכלת מודכי 15/4 רמת בית שמש
לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

מכתבים לצערכת

אדם שהשתכר בפורים עד שהגיע למצב שלא יודע מה עושה וחילק כסף האם זה גזילה וצריכים להחזיר לו את כל הכסף

מה שחקרתם באדם שהשתכר בפורים עד שהגיע למצב שלא יודע מה עושה וחילק כסף האם זה גזילה וצריכים להחזיר לו.

הגאון המפורסם רבי שמואל קהת גראס שליט"א

דומ"ץ מחזיקי הדת, אבנת תורה, הישר והטוב, בית הוראה ודישבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סווארא, קנין תורה פסנות ירושלים (כדור)
נראה להעיר, ע"פ מה דאיתא באה"ע סימן מ"ד ס"ק ג' שיכור שהגיע לשכרותו של לוט אין קידושו קדושין ומתיישבין בדבר זה וע"ש בבית שמואל ובחלקת מחוקק שחוקרין הרבה אם הגיע לשכרותו של לוט דלפעמים נראה כן ואינו כך אחר הקירה ע"כ, א"כ הכי נמי בנידון דידן יש לחקור הרבה לפני שיש להחזיר, ובפרט לדעת שו"ת מהר"ם ברונא סימן רס"ה ושו"ת מהריט"ץ סימן ר"א גדר של הגיע לשכרותו של לוט הוא רק אח"כ כשנתפסק משכרותו אינו זוכר כלל מה שעשה, א"כ בנידון דידן אם זוכר שחילק כסף אינו בכלל שכרותו של לוט ואין צריך להחזירו, ועיין בהגהות היעב"ץ עירובין ס"ה דלא משמע כן, אלא אע"פ שזכר מה שעשה גם כן אם אינו יכול לפני המלך נקרא שכרותו של לוט, ויש לציין דברי הים של שלמה מסכת ב"ק פרק ג' ג' דשיכור שהגיע לשכרותו של לוט והזיק חייב לשלם, דא"כ לא שבת חיים לכל בריה ועיין ג"כ בשו"ת הבה"ח סימן ס"ב דאם הזיק חייב לשלם דהויא ליה לא להיות שיכור.

הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אני אודין" ופרדס יוסף החדש" על המועדים.

נראה הגאון האדיר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בקובץ בנתיבות ההלכה (גליון 28 אדר תשל"ב) האריך מה הדין בשיכור שתרם מעות למתנות לאביונים, האם מקבלים ממנו, יעו"ש. וראה מה שכתבתי ב"ה בפרדס יוסף החדש על פורים, סימן תרל"ב.

מדוע ציוה מרדכי הצדיק לאסתר המלכה שלא תאמר את מולדתה הרי יכולה רק להרויח

מה שהקשתם בשם אחרונים על מה שכתוב במגילת אסתר - לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד, דיש להקשות מדוע ציוה מרדכי הצדיק לאסתר המלכה שלא תאמר את מולדתה הרי יכולה רק להרויח, ותרצתם בשבעה אופנים.

הרה"ג ישראל נח גוטמן שליט"א ירושלים

נראה לתרץ ע"פ פשוטות דאיתא במדרש אגדת אסתר ה' שכשנבו ישראל את חומת ירושלים בימי עורא באו השונאים והפריעו להם בבנייתם והוחלט לברר אחד מישראל ואחד מהשונאים הללו ונבחרו לכך מרדכי והמן ונתנו להם צידה לדרך ומרדכי אכל לחמו לאט ואילו המן אכל הכל בבת אחת עד שתם לחמו הגיע המן ללות ממרדכי ככר לחם ולא היה מרדכי רוצה לבסוף אמר לו מרדכי אם אני נתון לך ככר לחם אתה מוכר עצמך לי והסכימו ע"ז וכתבו המכירה על סנדלו של מרדכי שהמן האגגי עבדו של מרדכי היהודי שנמכרתו לו בעד ככר לחם עכה"ד שם ובילקוט שמעוני רמז תתנ"ז מסופר הדבר בשני מקומות ע"ש וא"כ היה בין המן למרדכי חשבון ישן ומאחר שהמן עלה לגדולה והיה אחד מן השרים הקרובים של אחשורש וכדאיתא בגמ' מגילה י"ב ממוכן זה המן, על כן לא רצה מרדכי שיגלו את זה כיון שחדש שהמן ינקם בו ובעמנו כיון שחשש שמרדכי יגלה שהוא בעצם עבדו.

הרה"ג אלימלך בלום שליט"א חיפה

נראה לציין עוד תירוץ מה שתירץ הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל ע"פ מה דאיתא בחז"ל פסחים פ"ז עמוד ב' ואמר רבי אלעזר לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים,

וכל זמן שאין הגרים מתלקטים אינם נגאלים, ואמרינן בגמ' יבמות כ"ד עמוד ב' שאין מקבלין גרים בימי מרדכי ואסתר, שכל זמן שישראל במעלת זמנית יש לחוש שגרים הם מתגיירים לשם מעלה זמנית ולא לשם שמים, לכך צוה על אסתר אשר לא תגיד עמה ומולדתה דאם תגיד יגיעו ישראל לגדולה ע"י אסתר המלכה כראוי לעם המלכה אשר נפש המלך קשורה בנפשה, וא"כ לא היה אפשר לגייר גרים כי לשם קורבה יתכוונו לכך ציוה לאסתר אשר לא תגיד כדי שיתגיירו גרים, ואח"כ כאשר נתגלד מרדכי ואסתר היה רעה לישראל כי א"כ לא יהיה סיפק לקבל גרים אבל מחסד ה' שרבים מתיידיים מעצמם וקיבלו גירות וא"כ היה זה סיבה לקירוב הגאולה.

הבה"ח יוסף ש' נ"ו ארגנטינה ישיבת שובה ישראל

הבח' אליהו שרונו שליט"א ארגנטינה ישיבת בית יוסף

נראה לציין עוד ב' תירוצים א' כי ירא מרדכי פן יגזור על אסתר במשתה היין לבא בכתר מלכות כמו לושתי, שהביא אותה ואמר כלי זה הוא מכשדי וכו' כמש"כ ואם לא היתה מגדת אסתר מולדתה ועמה לא יביאנה דלא יודע מאיין היא ב' לא אמרה מתוך אחריות על כלל ישראל שאם ידעו שהיא ישראלית יסתירו מפניה כול גזרה נגד היהודים, ואם לא ידעו לא יסתירו הסודות.

האם את ממונו של המן גם תלוי על העץ

מה שהקשתם בשם אחרונים על מה שאומרים בפיוט "מעוז צור" שנוהגים לאומרו בחנוכה, רוב בניו וקניניו על העץ תלית, דיש להקשות וכי תלו את קניני המן הרשע על העץ, הרי לא מצאנו דבר זה ע"כ שאלתכם, ותצתם.

הרב ידידיה הלוי קלאנסברין שליט"א מאנסי

נראה להוסיף ע"פ שיטת רבינו בחיי פרשת בשלח שה' אסור להנות גם מן השלל של עמלק מן הדין של תמחה את זכר עמלק, ומשום זה ובביזה לא שלחו את ידם ע"ש, אפשר משום זה תלאו גם ממונו ששום אחד לא יקח ממונו כלום כי אסור להנות, גם ע"פ פירוש רש"י כי נראה שיטת רש"י שרק על הבהמות היו הצוויו של תמחה (רש"י כי תצא וכן משמע מרש"י בפרשת ויחי על הפסוק ולערב יחלק שלל) - רש"י מגילה פ"י על ובביזה לא שלחו את ידם- מחמת צרת עין של אחשורוש- ואפשר לומר שלכן תלאו גם ממונו.

הרה"ג משה הלוי לוינגר שליט"א נוא יארק

נראה להעיר, ובהקדם, דהנה מה חידוש לן בענין זה של קניניו הא העיקר שכבר הרגו ונמחה מהעולם ומה לנו עם נכסיו, הנראה לפרשו, ע"פ המכילתא ס"ר"פ בשלח וכן בספרי ס"ר"פ תצא דהנה דין מחיית עמלק הוא אף לאבד נכסיהם "שלא יאמר שור זה של עמלק" הובא רש"י שם, וכ"כ ברבינו בחיי ס"ר"פ בשלח דמפני זה נוהר מרדכי שלא ליהנות משלל המן ככתוב "ובביזה לא שלחו ידם" משום שצריך לאבד נכסיו עמלק, וכ"ה בפ' מנות הלוי, וא"כ י"ל פשוט, דזה מש"כ הפייטן רוב בניו וקניניו" על העץ תלית, היינו כיון שאבדן מדין מחיית עמלק א"כ אף קניניהן בכלל מדין איבוד, והנה דין זה אי צריך לאבד אף נכסיהם תלוי בפלוגתא ראשונים, דהנה הרמב"ם לא הביא פרט הלזה שצריך לאבד אף נכסיהם, מיהו רש"י ודעמי דעתו שדין מחיית עמלק אף אנכסים, ע"י מנחת חינוך פצוה תרד" ופ"י הגר"פ פראל ע"מ ג"ט אות ט' וכן משמעות הרמב"ם בהקדמתו לסדר זרעים, דליכא דין מחי' על נכסיהם, (והציוו דשמואל להרוג נכסי עמלק הוא הוראות שעה ע"ש הט"ב). שוב בס' ילקוט מעם לועז ס"ר"פ ז' אות ק"ה הובא מרבינו דוד הנגיד בן ר"א בן הרמב"ם פשט בפזמון הנ"ל "כיון שהיו כל בית גזיו חוקקין על לבו, נמצא בשעה שתלו נתלה גם קניניו" ע"כ. והוא דלא כפשט הנ"ל שאיבדו מדין מחיית עמלק, מיהו להנ"ל א"ש, שאכן דעתו לשיטתו של זקינו הרמב"ם דליכא דין מחי' על נכסי עמלק.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **ישראל אלי ווייס** שליט"א
ר"מ בישיבת בעלזא בית שמש
לרגל שמחת הולדת בתו במו"ט
וברכת מזל טוב לאביו הרה"ג **מנחם מנדל** שליט"א
ולחמיו ידידינו הרה"ג **שלום זירנפלד** שליט"א ראש ישיבת תורה ואמונה
יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו אחי היקר
הרה"ג **מרדכי שוורץ** שליט"א
רב ומר"ץ שכנת מרום שיר
לרגל שמחת הולדת בנו במו"ט
וברכת מזל טוב
לאביו הגאון רבי **חיים יעקב מנחם שוורץ** שליט"א
יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו גיסי היקר
הרב **חיים דוד רייך** שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הניק וחכים
כמר **חנוך דוב** שליט"א
וברכת מזל טוב לאביו מ"ח
הגאון רבי **בן ציון רייך** שליט"א איש אמונה ודי ימינם של אדמו"ר בית צאנז
ור"מ ביהמ"ד המרכזי קרית צאנז נתנה
יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הגאון רבי **צבי אלימלך הורביץ** שליט"א
דומ"ץ בבית הוראה הניכ הישיבות
ורב ביהמ"ד כפר גנים פתח תקוה
לעילוי נשמת אמו
ה"ה **חנה רעכלי** בת הרב **צבי אלימלך** ע"ה
נפטרה י"ז אדר ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב **ברוך מילר** שליט"א בית שמש
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הניק וחכים
כמר **שלום יצחק דוב** נ"ו
וברכת מזל טוב לאביו
ידידינו הרב **יוסף אביגדור** שליט"א ירושלים
יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב **יצחק פנקל** שליט"א בית שמש
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הניק וחכים
כמר **חיים שלום** נ"ו
וברכת מזל טוב לאביו
ידידינו הרב **יוחנאל** שליט"א ת"ם
ולחמיו הרה"ג **צבי אסטרייכר** שליט"א בית שמש מח"ס מעין הנצח
יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב **אשר יעקבוביץ** שליט"א ירושלים
לרגל יומא הדלוא רבה של הרה"ק רבי אלימלך מליעונסק ז"ע
בעל הנועם אלימלך
החל בכ"א אדר ת.נ.צ.ב.ה.
יהא רעוא שבוכותו של בעל ההילולא
יתברך בכל מילי דמיטב

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **מרדכי יצחק זירנפלד** שליט"א
בית שמש
לרגל יומא הדלוא רבה של הרה"ק רבי אלימלך מליעונסק ז"ע
בעל הנועם אלימלך
החל בכ"א אדר ת.נ.צ.ב.ה.
יהא רעוא שבוכותו של בעל ההילולא
יתברך בכל מילי דמיטב

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **יוחנאל סג"ל לנדא** שליט"א ירושלים
מח"ס ערך הלוי
לרגל יומא הדלוא רבה של הרה"ק רבי אלימלך מליעונסק ז"ע
בעל הנועם אלימלך
החל בכ"א אדר ת.נ.צ.ב.ה.
יהא רעוא שבוכותו של בעל ההילולא
יתברך בכל מילי דמיטב